

Türkçe Öğretiminde Disiplinler Arası Olanaklar

Faik KANATLI¹ Yunus Emre ÇEKİCİ²

Özet: Bu çalışmanın amacı, güncel eğitim anlayışının beklentilerine koşut olarak Türkçe eğitiminde yararlanılabilecek disiplinler arası olanakları kuramsal bağlamda betimlemektir. Çalışmada temel dil becerilerini (okuma, dinleme, konuşma, yazma) geliştirmek için olası disiplinler arası ilişkilere yer verilmiştir. Türkçe eğitiminin yaşama dönüklüğünü pekiştirmek; Türkçe eğitimiyle çok yönlü, eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmenin olanaklarını sınamak bu çalışmanın diğer amaçları arasındadır. Disiplinler arası eğitime son derece elverişli olan Türkçe eğitiminin bu yönünü ortaya koymak, her şeyden önce alan yazınında bir gereksinime karşılık gelebilir. Çalışma, bu yönüyle önem taşımaktadır. Çalışma ayrıca, Türkçe eğitiminin disiplinler arası olanaklarını gün ışığına çıkararak eğitim programcılarına ve Türkçe öğretmenlerine eğitimin planlanmasında ve uygulanmasında yarar sağlayabilir. Bu amaçlar doğrultusunda Türkçe dersleriyle disiplinler arası dayanışma sağlayabilecek İngilizce, sosyal bilgiler, T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük, fen ve teknoloji, müzik, görsel sanatlar, bilişim teknolojileri, drama, düşünme eğitimi, medya okuryazarlığı dersleri belirlenmiş; zamansal koşutluk ve aşamalılık açısından çözümlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, disiplinler arasılık, eğitim, etkileşim.

Abstract: *Interdisciplinary Opportunities in Turkish Teaching.* The purpose of this study is to define the interdisciplinary opportunities which will be beneficial, in parallel with current education expectations, in education of Turkish in theoretical context. Through this study to improve basic language skills (reading, listening, speaking and writing) interdisciplinary relations that can be constructed are explained. Consolidating the applicability to life of Turkish education; offering opportunities to improve creative, critical and multi-dimensional thinking with Turkish education are among the sub objectives of this study. For these objectives set out in the article, here are some courses determined and explained that can be studied in coordinated with Turkish courses. English, social sciences, revelation history of Turkish Republic and Kemalism, science and technology, music, visual arts, information technology, drama, education of thinking and media education courses are among the courses that are dealt in this study. Interdisciplinary suggestions are developed for these courses.

Keywords: *Turkish teaching, interdisciplinary, education, interaction.*

Giriş

Disiplin temelli eğitim, alanlarda uzmanlaşmayı beraberinde getirmiş; uzmanlar, insan yaşamı için değerli birçok gelişmeyi üretmiştir. İçinde yaşadığımız baş döndürücü gelişmelerin önemli bir bölümünü, belirli alanlardaki uzmanların üretimine borçluyuz. Dolayısıyla disiplin temelli eğitimin kendi çizgisinde birçok başarıya ulaştığı yadsınamaz. Ancak disiplin temelli eğitim, başka disiplinlerle arasındaki sınırları kalınlaştırmış, dolayısıyla diğer disiplinlere yabancılaşma tehlikesini doğurmuştur. Bu aynı zamanda o disiplinlerle uğraşan kişilerin diğer disiplinlere uzak kalması anlamını taşır. Oysa sosyal sorunlar, tek bir disiplinin olanaklarının üstesinden gelemeyeceği denli karmaşıktır. Ayrıca disiplin temelli eğitim, sorunların çözümünde kalıplaşmış ve ezberlenmiş düşünme dizgelerinin doğmasına yol açmıştır. Ortaya çıkan bu açmazlar, disiplinler arası bir dayanışma arayışını zorunlu kılmıştır. Bu arayışın sonucunda disiplin temelli eğitim, şiddetli eleştirilere maruz kalmıştır.

Disiplin temelli eğitim, tıpkı diyalektikte vurgulandığı gibi, kendi karşıtı olan disiplinler arası eğitimi kendi özünden türetmiştir. Yine diyalektikte vurgulandığı gibi disiplinler arası eğitim, onu tamamıyla yadsımamış, onun temelleri üzerinde filizlenmiştir. Arslantaş (2013: 2), bu durumu şöyle ifade eder: Disiplinler arası çalışmalar, disiplin temelli çalışmaların eksikliklerini tamamlayarak, uzmanlaşmanın yarattığı bazı olumsuz denebilecek durumları olumluya dönüştürmesi yönünden alternatif oluşturur.

¹ Faik KANATLI, Prof. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, fkanatli@mersin.edu.tr

² Yunus Emre ÇEKİCİ, Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, yunusemrecekici@gmail.com

Disiplinler arası eğitimin varlığını ve gerekçesini özetleyen bu kısa girişten sonra, disiplinler arası alan yazınındaki yansımalarına bakmak yararlı olabilir.

Alan yazınında disiplin temelli ve disiplinler arası eğitimin genel kabul gören tanımlarından söz edilebilir. Gürkan ve Gökçe (1999: 29), disiplin temelli eğitimi şöyle tanımlar:

Eğitim programını tasarulamada geleneksel yöntem olan parçalı (disipliner) model, ayrı ve bağımsız disiplinleri kabul ettirmeye çalışan bir modeldir. Bu model eğitim programını bir periskoptan gözlemler ve bir seferde tek bir görüntü sunar: Tek bir disiplin üzerine odaklanma söz konusudur. Esasen burada temel akademik alanlar matematik, fen, sosyal bilimler ve edebiyattır. Bunların her biri kendi içinde ya da dışında tam bir bütün olarak görülür. Konu alanları arasındaki ilişkiler, örneğin fizik ve kimya arasındaki ilişki, sadece dolaylı olarak gösterilir.

Disiplin temelli eğitim, kendi içinde çok tartışmalı olmadığı için, burada daha çok disiplinler arası eğitimi belirginleştirmek gerekebilir. Bu bakımdan çalışmada daha çok disiplinler arası eğitim tartışmalarına yer verilecektir.

Yıldırım (1996: 89) disiplin temelli eğitimi şöyle tanımlar:

Disiplin temelli öğretimin belirli bir konu alanı (Matematik, Tarih gibi) çerçevesinde yapılan öğretim olduğunu düşünürsek, disiplinler arası öğretim kısaca, geleneksel konu alanlarının belirli kavramlar etrafında anlamlı bir biçimde bir araya getirilerek sunulması olarak tanımlanabilir.

Duman ve Aybek (2003: 6), yukarıdaki tanıma koşut olarak disiplinler arası eğitimin başat özelliğini şöyle ifade eder: Disiplinler arası program tasarımında, okullarda okutulan disiplinlerdeki periyodik ünite veya derslerin (dilbilgisi, matematik, sosyal bilgiler, fen bilgisi, güzel sanatlar, müzik ve beden eğitimi gibi) birlikte düşünülerek düzenlenmesi söz konusudur. Aydın ve Balım'ın (2005: 152) görüşleri de bu konudaki açıklamaları pekiştirir: Disiplinler arası öğretimde, belirli bir kavram, problem ya da konu temel alınarak, bu kavrama değişik yönlerden ışık tutabilecek bilgi ve beceriler ilgili alanlardan alınarak bütünleştirilir. Disiplinler arası bir düzenleme sayesinde hem belirli disiplinlere ait bilgi ve becerilerin öğrenilmesi, hem de bunların anlamlı bir şekilde bütünleştirilmesi mümkün olur.

Yukarıdaki tanım ve yaklaşımlardan disiplinler arası eğitimin disiplinlerdeki ortak öğeleri birleştirmeyi ve anlamlı bir bütünlük oluşturmayı amaçladığı anlaşılmaktadır. Disiplinler arası bir birinden kopuk bir eğitim anlayışı yerine, birbirini bütünleyen bir merdivenin basamakları gibi, sürekli diğerine gereksinim duyan konu alanları söz konusudur.

Çok yönlü düşünme; farklı disiplinleri bütünleştirerek düşünme ve değerlendirme becerisi, yaşama dönüklük, disiplinler arası eğitimin en önemli kazanımları arasında sayılabilir. Bu, disiplinler arası eğitimin bilgiyi ezberlemekten öte, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçladığının da bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Yıldırım (1996: 91), çok yönlü düşünmenin disiplinler arası eğitimin en önemli amaçlarından biri olduğunu dile getirir. Özkök (2005: 160) ise disiplinler arası eğitimin eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi geliştirdiğini savlar. Aybek (2001: 1), söz konusu düşünme becerilerinin niteliğine dikkat çeker: Disiplinler arası öğretim öğrencilerin değişik alanlardaki bilgiyi birleştirmesine, bütünleştirmesine yardım eden ve kavramlar aracılığıyla öğrencileri analiz, sentez düzeyindeki düşünmelere odaklaştıran bir yaklaşımdır.

Yukarıdaki alıntılarda öne çıkan görüşler, disiplinler arası eğitimin, disiplin temelli eğitimin eksikliklerini gidermeye çalışması nedeniyle olumlu bir eğitim süreci olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle diğer disiplinlerle eşgüdüm içinde yürütülen eğitim, öğrenme sürecinde karşılaşılan çeşitli eksiklikleri giderebilir. Özellikle eğitimin bütünlük kazanarak günlük yaşamda işlevselleşmesi, çok yönlü düşünmeyi özendirir; disiplinler arası eğitimin önemli kazanımlarındandır. Bu görüşler ışığında; disiplinler arası tartışmalarının birçok eğitim alanı için bir gereksinim ve zorunluluk olduğu söylenebilir. Bu çalışmada disiplinler arası, Türkçe eğitimi alanıyla sınırlandırılmış, tartışmalar Türkçe eğitimi özelinde yürütülmüştür.

İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıflar Türkçe eğitimi programında öğrencilerin disiplinler arası bir bakış kazanmalarının amaçlandığı dile getirilmiştir. Yine Türkçe eğitimi programında derslerin ara disiplinlerle ilişkilendirilerek işlenmesi gerektiği vurgulanmıştır (MEB, 2006c). Programdaki ara disiplinlerle ilişkilendirme vurgusu, disiplinler arası eğitimin gerekliliğinin bir tür dışavurumudur.

Türkçe eğitimi programının da amaçları arasında yer alan disiplinler arası eğitime, Türkçe dersleri oldukça elverişlidir. Bu, Türkçe derslerinin bir beceri dersi olmasından ileri gelir. Türkçe dersinin

geliştirmeyi amaçladığı beceriler (okuma, dinleme, konuşma, yazma), birçok disiplinle eşgüdüm içinde geliştirilebilir niteliktedir. Yine Türkçe dersinin tema / metin odaklı işlenmesi, disiplinler arası ilişkilerle olanaklı kılan bir başka ögedir. Beceriler geliştirilirken, başka disiplinlerle ortak öğeleri bulunan metinler kullanılabilir. Ancak Türkçe derslerinin disiplinler arası ilişkilerine göre yürütülebilmesi için, her şeyden önce Türkçe eğitiminin disiplinler arası niteliği kuramsal anlamda belirlenmelidir.

Her ne kadar programda amaçlansa ve disiplinler arası eğitime elverişli olsa da, yapılan alan yazını taramasında Türkçe eğitiminin disiplinler arası ilişkilerine yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Başka alanlarda gerek teorik gerekse pratik düzlemde pek çok çalışma yapılmıştır. Beden eğitiminde (Bkz: Arslantaş, 2006), fen bilgisinde (Bkz: Aydın ve Balım 2005; Akgün, 2008; Çıray, 2010), biyoloji eğitiminde (Bkz: Dervişoğlu, 2003; Çimen, 2002), kimya eğitiminde (Bkz: Göktan, 2002), müzik eğitiminde (Bkz: Turna, Bolat, Keskin, 2012), sanat eğitiminde (Bkz: Özkök, 2004; Deliler, 2005; Üstüner, 2007; Angın Savaş, 2010; Yarımca, 2011; Arslantaş, 2012), matematik eğitiminde (Bkz: Alp, 2010), yabancı dil eğitiminde (Bkz: Güneş, 2007; Aksoy, 2011) ve hatta inşaat mühendisliği eğitiminde (Bkz: Güney, 2012), disiplinler arası, araştırmalara konu edilmiştir; fakat Türkçe eğitiminin disiplinler arası niteliklerine yönelik çalışmalar henüz geliştirilmemiştir. Şahbaz ve Çekici (2012), *Disiplinler Arası Bir Disiplin Olarak Türkçe Eğitimi* başlıklı çalışmada Türkçe eğitiminin bilimsel bir disiplin olarak disiplinler arası olanaklarını belirlemişler; fakat eğitim sürecindeki disiplinler arası olanakları çalışmaya konu etmemişlerdir.

Bu çalışmanın amacı, güncel eğitim yaklaşımının beklentilerine koşut olarak Türkçe eğitiminde yararlanılabilecek disiplinler arası olanakları kuramsal bağlamda betimlemektir. Çalışmada temel dil becerilerini (okuma, dinleme, konuşma, yazma) geliştirmek için olası disiplinler arası ilişkilere yer verilmiştir. Türkçe eğitiminin yaşama dönüklüğünü pekiştirmek; Türkçe eğitimiyle çok yönlü, eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmenin olanaklarını sınamak bu çalışmanın diğer amaçları arasındadır. Disiplinler arası eğitime son derece elverişli olan Türkçe eğitiminin bu yönünü ortaya koymak, her şeyden önce alan yazınında bir gereksinime karşılık gelebilir. Çalışma, bu yönüyle önem taşımaktadır. Çalışma ayrıca, Türkçe eğitiminin disiplinler arası olanaklarını gün ışığına çıkararak eğitim programcılarını ve Türkçe öğretmenlerine eğitimin planlanmasında ve uygulanmasında yarar sağlayabilir. Bu amaçlar doğrultusunda Türkçe dersleriyle disiplinler arası dayanışma sağlayabilecek İngilizce, sosyal bilgiler, T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük, fen ve teknoloji, müzik, görsel sanatlar, bilişim teknolojileri, drama, düşünme eğitimi, medya okuryazarlığı dersleri belirlenmiş ve zamansal koşutluk ve aşamalılık açısından çözümlenmiştir. Bu çalışmanın öngörüsü şudur: Adı geçen dersler ile Türkçe arasında zamansal koşutluk ve aşamalılık gözetilerek disiplinler arası bir iş birliği sağlanması, beceri odaklı Türkçe eğitime önemli bir katkı sunabilir.

Türkçe Dersleriyle Eşgüdüm İçinde İşlenebilecek Dersler

Bu bölüm altında, Türkçe derslerinin disiplinler arası etkileşim kurabileceği dersler belirlenmiş, olanaklar tartışılmış ve bu olanaklardan yararlanılması için çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Yabancı Dil

Hedeflenen dil farklı olsa da iki ders, dil becerilerini geliştirmeyi amaçladığından, Türkçe dersleriyle disiplinler arası ilişki içinde olması beklenen birincil ders yabancı dildir. Çünkü içerikleri farklı olmasına rağmen, öğrenme alanları (okuma, dinleme, konuşma, yazma) her dil eğitiminde eşittir. Artık Türkiye’de yabancı dil dersleri ağırlıklı olarak İngilizce olarak verildiğinden iki ders, disiplinler arası etkileşimle daha verimli bir biçimde işlenebilir. Aşağıda, bunun yollarına ilişkin öneriler yer almaktadır.

Dilbilgisi konularının öğretiminde İngilizce dersiyse Türkçe dersinin eşgüdümlü olması beklenir. Sözelimi, aynı sınıf düzeyindeki öğrencilere gerek İngilizce dersinde, gerekse Türkçe dersinde zarfların öğretilmesi, hem İngilizcenin hem de Türkçenin öğretimini kolaylaştıracaktır. Yine bu iki dersin, sözcük öğretimi açısından da birbirini tamamlar nitelikte olması beklenir. Bağlaçların öğretiminde İngilizce ve Türkçe derslerinin birbirini destekler nitelikte olması, öğretimi pekiştirebilecek bir başka örnektir. Dil becerilerinin geliştirilmesinde dilden dile değişmeyen, evrensel bazı kurallar vardır. Konuşurken nezaket kurallarına uymak, gereksiz sesler çıkarmaktan kaçınmak gibi. Bu kuralların işbirliği içinde öğretilmesi; okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bununla birlikte bağlamsallığa dayalı dil öğretimi, hem ana dil hem de yabancı dilde öncelenmesi gereken bir yaklaşımdır.

Sözgelimi bir lokantadayken yabancı dil ve ana dilde oluşturulacak konuşma aynıdır. Bağlamsal örtüşme, dil eğitiminde disiplinler arası ilişkiye katkı sunmaktadır.

Bilindiği gibi, öğrenmede tekrar ve karşılaştırma yarar sağlayan tekniklerdir. Yukarıdaki örnekler uygulanırsa öğrenci, her iki derste de aynı konuyu karşılaştırma olanağı bulup dersi içselleştirebilir. Ancak günümüzde, İngilizce ile Türkçe derslerinde, öğretimsel koşutluktan çok, karşıtlık göze çarpmaktadır. Bu nedenle, özellikle öğretim programları hazırlanırken işbirliğine önem verilmelidir. Özetle; İngilizce ve Türkçe dersinin, birçok açıdan disiplinler arası işbirliği kurması, her iki dersin öğretimini daha işlevsel kılabilir.

Sosyal Bilgiler

Sosyal bilgiler dersi ilk bakışta -sözel ders olduğu için- Türkçe derslerine yakın bir ders olarak algılanmaktadır. Ancak bu ders, amaçları gereği Türkçe dersinden farklılaşır. Öğrencinin bireysel ve toplumsal bağlamda kendini tanıması, millî kültürü geliştirmeyi amaçlaması, hukukun bağlayıcılığını ve ekonominin temel kavramlarını bilmesi, bilimsel düşünmeyi günlük yaşamda kullanması vb. amaçları bulunur (Bkz: MEB, 2006b). İki dersin amacı farklı olsa da sosyal bilgiler dersinde başarılı olmanın yolu, büyük ölçüde Türkçe dersindeki başarıdan geçmektedir. Çünkü, sosyal bilgiler dersinin kazanımları, ağırlıklı olarak yetkin bir dil becerisiyle sağlanır. Bilindiği gibi, dil kültürün taşıyıcısı ve aktarıcısıdır. Örneğin hukuk dilde somutlaşır. Ekonominin kendine özgü terminolojisi vardır. Bu alanda söz varlığı olanlar bu konuları anlayabilir. Dolayısıyla sosyal bilgilerde başarılı olabilmek, sosyal-dilsel arka alanı zorunlu kılar. Bu sav, Türkçe ile sosyal bilgilerin eşgüdüm içinde işlenmesinin birinci gerekçesi sayılabilir. Bunun dışında bir diğer gerekçe şudur: Türkçe derslerinde konuşma ve yazma becerileri geliştirilirken, sosyal bilgiler dersinin söz konusu amaçlarıyla ilişki kurulabilir. Böylelikle öğretim bütüncül bir şemsiye altında birbirini tamamlayan etkinlikler dizisine dönüşür. Sosyal bilimlerin ortak noktası, öğrencisini sosyalleştirmek ise, sosyalleşmenin dilsel olduğu unutulmamalıdır.

Sosyal bilgiler dersinde 6 ve 7. sınıflarda yer alan “Birey ve Toplum”, “Kültür ve Miras”, “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanları, Türkçe dersinde ele alınan “Bilim ve Teknoloji”, “Hak ve Özgürlükler”, “Toplum Hayatı” ve “Millî Kültür” temalarıyla dolaysız ilişki içindedir. Sosyal bilgiler dersindeki “Birey ve Toplum”, Türkçe dersindeki “Toplum Hayatı” ve “Hak ve Özgürlükler” temasıyla; “Kültür ve Miras”, “Millî Kültür” temasıyla; “Bilim, Teknoloji ve Toplum”, “Bilim ve Teknoloji” temasıyla ilişkilendirilebilir. Bunun için bu temaların zamansal koşutluğuna dikkat edilmelidir. Ayrıca sosyal bilgiler 7. sınıfta yer alan “İletişim ve İnsan İlişkileri” ünitesi Türkçe dersinin kazanımlarından bağımsız düşünülemez. Sosyal bilgiler derslerindeki öğrenme alanlarıyla eşgüdüm içinde, özellikle konuşma ve yazma becerilerinin geliştirmek, Türkçe eğitiminin disiplinler arası olanakları arasında yer almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük

Türkiye Cumhuriyeti inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi öğrencilerin Atatürk’ü tanıması, örnek alması; Atatürk devrimlerinin önemini kavraması, Atatürkçü düşünce sistemini benimsemesi vb. amaçlar taşır (MEB, 2006d). Öğrencilerin Atatürk’ü tanıyıp örnek alması, ancak onun düşünce sistemini anlaması ve benimsemesiyle olanaklıdır. Bu da Türkçe dersiyse disiplinler arası ilişkinin temelini oluşturmaktadır.

T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersinin amaçları, Türkçe dersinde işlenmesi zorunlu olan Atatürkçülük temasıyla doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla 8. sınıf Türkçe derslerinde Atatürkçülük temasının, T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersiyse bağlantılandırılarak işlenmesi, etkinliklerin pekiştirilmesi açısından önem taşır. Yine öğrencilerin T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersindeki önbilgilerinin harekete geçirilmesi, Türkçe derslerinde güdülenmeyi artırarak dersi verimli kılabilir. Kısaca bu ders, Atatürkçülük teması işlenirken, okuma, konuşma, dinleme ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde; ön bilgilerin harekete geçirilmesinde Türkçe eğitime disiplinler arası olanaklar sunmaktadır. Bu nedenle Türkçe dersiyse Türkiye Cumhuriyeti inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi arasında disiplinler arası bir işbirliği beklenmektedir.

Fen ve Teknoloji

Fen ve teknoloji dersindeki başarı, bu alandaki terminolojinin anlaşılmasıyla olanaklıdır. Öğrenci bu terminolojiyi, kendi dilinde somutlaştırabilirse dersi anlayabilir. Bu da her şeyden önce söz varlığını geliştirmekle olanaklıdır. Türkçeyle fen ve teknoloji dersinin disiplinler arası ilişki kurmasının gerekçelerinden biri budur. Bununla beraber, temaların benzer olması da etkileşimi zorunlu kılmaktadır. Türkçe derslerinde yer alan “Doğa ve Evren” temasıyla “Bilim ve Teknoloji” teması, Fen ve Teknoloji dersiyle eşgüdüm içinde işlenebilecek temalardır. “Doğa ve Evren” ile “Bilim ve Teknoloji” temalarına ait metinlerde, Fen ve teknoloji dersine ilişkin birçok bilgi yer almaktadır. Bu temalar işlenirken, öğrencilerin Fen ve teknoloji derslerindeki önbilgilerinin harekete geçirilmesi, konuya ilgiyi artırabilir. Ayrıca bu temalar işlenirken, fen ve teknoloji temasıyla kurulacak etkileşim, Türkçe dersinin derinliğini ve yoğunluğunu artıracaktır.

Müzik

Müzik dersinde öğrencilerin estetik yönünü geliştirmek, duygu ve düşüncelerini müzik yoluyla ifade etmelerine olanak sağlamak, müzik yoluyla zihinsel becerilerini geliştirmek amaçlanmaktadır (MEB, 2006b). Öğrencilerin estetik yönünü geliştirmek, kendilerini ifade etmelerini sağlamak, zihinsel becerilerini geliştirmek; Türkçe eğitiminin de amaçları arasındadır. Bu açıdan bakıldığında iki ders arasında bir benzerlik olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Müzikle hedeflenen estetik ile edebiyatla hedeflenen estetik örtüşür Müzik kulağa hoş gelen tınıların ötesinde güzellemelerden, simgelerden ve şiirsel anlatımdan beslenir; bu da müzik ile edebiyat, dolayısıyla da dil arasındaki ilişkiyi gösterir.

Türkçe derslerinde öğrencilerin yazma becerileri geliştirilirken, konuya uygun bir müzik dinletilmesi veya bir şiirin duyguyu yansıtan bir müzikle birlikte okunması; disiplinler arası çalışmalara örnek verilebilir. Bununla birlikte bir müzik yapıtı, dinleme eğitiminde öğrenme aracı olabilir. Bir müzik yapıtı gerek sözcük öğretiminde, gerekse dinlediğini anlamlandırmada Türkçe dersleri için bir öğrenme aracıdır. Böylelikle öğrenciler sadece görsel öğelerle değil, melodik / işitsel öğelerle de karşılaşurlar.

Görsel Sanatlar

Türkçe derslerinde yazma ve konuşma becerisinin geliştirilmesinde görsel sanatlar dersiyle işbirliği kurulabilir. Temaya uygun bir resimden yola çıkarak, öğrencilere bir yazılı anlatım veya sözlü sunum çalışması yaptırılabilir gibi; yazılı anlatım çalışmasının sonunda bir resim çalışması da yaptırılabilir. Özellikle çalışma kitaplarında, öğrencilerin gelişim düzeyleri gözetilerek, zaman zaman resim etkinliği yaptırmak, derse ilgiyi canlı tutabilir. Yine afiş çalışması yaptırmak, okunan bir kitaba özgün bir kapak hazırlamak resim dersleriyle Türkçe derslerinin disiplinler arası ortaklığına örnek gösterilebilir. Bununla birlikte dinleme / izleme becerilerinin geliştirilmesinde görsel sanatlar dersiyle bir arada çalışmalar yapılabilir.

Drama

Özerk bir ders olarak drama, seçmeli dersler arasında yer almaktadır. Türkçe dersinin temel öğrenme alanları olan okuma, dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmeyi amaç edinen etkinliklerde, drama dersiyle işbirliği kurmak olasıdır. Ancak özellikle konuşma eğitiminde bu işbirliği daha işlevsel olabilir. Drama, öğrencilerin okuduğunu veya dinlediğini konuşarak anlatmasına dayalı bir etkinliktir. Beden dili, vurgu ve tonlama gibi konuşma eğitiminin geliştirmeyi amaçladığı beceriler, drama dersiyle işbirliği içinde geliştirilebilir. Drama, özgün dil kullanımının, dilsel tonlama ve vurguların gerçekleştiği zemindir. Bu yönüyle, derslerin durağanlıktan kurtulmasına olanak sağlar ve öğrencileri konuşma açısından yaşama hazırlar.

Günümüzde drama, Türkçe derslerinde bir yöntem olarak önerilmektedir. Seçmeli ders olarak da işbirliği içinde yürütülmesi, Türkçe derslerine katkı sunacaktır. Bu konudaki çalışmalar incelenebilir (Bkz.: Er, 2003; Şimşek ve Topal, 2006; Arslan ve Gürsoy, 2008; Susar Kırmızı, 2008; Kara, 2009; Tüm, 2010; Maden, 2010; Maden, 2011; Aytaş, 2013).

Bilişim Teknolojileri

Gerek dinleme / izleme becerilerini gerekse okuma becerilerini kazandırırken bilişim teknolojileri dersiyle eşgüdümlü çalışmalar yürütülebilir. Bilişim teknolojileri her geçen gün yaşamdaki ağırlığını artırırken Türkçe eğitimi, kendisini bu gelişmelerden soyutlayamaz. Öğrenciler, eskiye oranla bilgisayar ve internetten daha fazla yararlanmaktalar. MEB'in yürüttüğü Fatih Projesi, bilişim teknolojileri dersinin önemi daha da artırmış, Türkçe ile bilişim teknolojileri dersi arasındaki ilişkiyi zorunlu kılmıştır.

Bilişim teknolojileri dersiyle disiplinler arası işbirliği içinde dinleme / izleme ve okuma etkinlikleri yürütülebilir. Özellikle bilgisayar okur yazarlığı, günümüz bilgi toplumunda çok önemsenmektedir ve bu beceri, iki dersin işbirliğiyle geliştirilebilir.

Düşünme Eğitimi

Düşünme dilde somutlaşır ve paylaşılır kılınır. Dilin sonsuz anlatım olanakları, her türlü düşüncenin adlandırılmasına olanak sağlarken; düşünme dilin anlatım olanaklarını zorlar. Düşünmeyle dil ayrılamayacağı için her dil eğitimi, aynı zamanda bir düşünme eğitimidir. Bunun tersi de doğrudur.

Düşünme eğitimi dersi, öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmekle kalmayıp, yaşam koşulları içinde var oluşunun nedeninin ve anlamını fark etmesine ve kendi geleceğini belirleyebilmesine olanak tanır. Bu dersin genel amacı, düşünme sürecinde temel düşünme becerilerini kullanarak kişisel bir düşünme geleneği oluşturabilen, bu geleneği dil ve düşünme bağlantısı kurarak bir yaşam becerisine dönüştürebilen, farklı düşüncelere saygı duyan bireyler yetiştirmektir (MEB, 2007).

Düşünme eğitimi programı incelendiğinde eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve özenli düşünmeye önem verildiği görülmektedir (Bkz: MEB, 2007).

Düşünme eğitimi dersinin amaçlarıyla Türkçe eğitiminin amaçlarının birbirini bütünlendiği söylenebilir. Çünkü düşünmenin geliştirilmesinin temel koşulu dilin geliştirilmesidir. Dilsiz düşünme, düşünmesiz dil olamayacağına göre her iki ders, ister istemez birbiriyle etkileşir. Bu etkileşimin bilinçli bir biçimde yürütülmesi derslerin üretkenliğini artırabilir.

Medya Okuryazarlığı

Dinleme / izleme ve okuma becerilerinin geliştirilmesi bağlamında medya okuryazarlığı ve Türkçe dersi arasında doğrudan ilişki kurulabilir. Bugün öğrencilerin televizyon karşısında geçirdikleri süre düşünüldüğünde; dinleme / izleme becerilerinin televizyonu da kapsamı gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda gazeteler, okuma becerisinin geliştirilmesinde önemli bir eğitim aracıdır. Gerek televizyonda izlenenlere, gerekse gazetede okunanlara mesafeli bir yaklaşım sergileyen; gerçeğe kurguyu ayırt edebilen; dinlediklerini ve okuduklarını sorgulayan öğrenciler yetiştirmek; her iki dersin ortak amaçları arasında sayılabilir. Bu nedenle bu dersler arasında disiplinler arası bir bütünlük kurulması kaçınılmazdır.

Beden Eğitimi

İlk bakışta Türkçe öğretimi ile beden eğitimi arasında bir ilişki olmadığı düşünülebilir. Ancak bütün dil becerilerinin bedensel bir yönü vardır. Burada konuşma eğitimine yönelik bir öneri dile getirilebilir: Özellikle konuşma becerisinin geliştirilmesinde nefes alıp verme tekniklerini geliştirmek, konuşmanın niteliğini etkilemektedir. Bu açıdan beden eğitimi dersiyle Türkçe dersi ilişkilendirilmelidir. Ayrıca iletişimde popüler olan beden dili, beden eğitimi ile dil eğitimi arasındaki koşutluğun bir tür kanıtı sayılabilir.

Sonuç ve Öneriler

Temel dil becerilerinin geliştirilmesinde Türkçe eğitiminin diğer disiplinlerle kurabileceği etkileşimi dizgeleştirmeyi amaç edinen bu çalışmada ulaşılan sonuçlar şöyle sıralanabilir.

- Türkçe dersi, doğası gereği disiplinler arasıyla elverişlidir ve birçok dersle dolaysız ilişki içindedir.
- Dil becerilerini geliştirmeyi amaçladığından yabancı dil dersiyle Türkçe dersi arasında yoğun bir disiplinler arası etkileşim sağlanabilir.
- Sosyal bilgiler dersinde benzer temaların olması, disiplinler arasıyla kolaylaştıran bir etkendir. Ayrıca dilsel sosyalleşme; sosyal bilgiler dersiyle Türkçe dersinin ortak amacıdır.
- T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi, Atatürkçülük temasında eşgüdümlü bir ilişki kurulabilecek bir derstir; çünkü ancak Atatürk'ün söylemleri anlaşılırsa geleceğe ışık tutabilir.
- “Doğa ve Evren” temasıyla “Bilim ve teknoloji” teması işlenirken fen ve teknoloji dersiyle bağlantı kurulması, öğrencilerin ön bilgilerinin harekete geçirebilir.
- Müzik dersinden, özellikle dinleme eğitiminde yararlanılabilir. Müziğin tınısal özelliğinin yanı sıra edebi bir yanı da vardır.
- Yazma ve konuşma becerileri geliştirilirken, resim dersiyle işbirliği kurulabilir.
- Konuşma becerilerinin geliştirilmesinde drama dersiyle etkileşim önemli bir yer tutmaktadır.
- Düşünme eğitimi dersi, dil-düşünce ilişkisi nedeniyle kaçınılmaz olarak Türkçe dersiyle iç içedir.
- Bilgi toplumunun vazgeçilmezi olan bilgisayar okur yazarlığı, bilişim teknolojileri ile Türkçenin disiplinler arası etkileşiminin gerekçelerindedir.
- Medya okuryazarlığı dersi, dinleme / izleme ve okuma eğitimi açısından disiplinler arası ilişkisinin kurulabileceği bir derstir.

Bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilebilir.

- Türkçe derslerinde disiplinler arası bir eğitim verilebilmesi için her şeyden önce öğretmenlerin disiplinler arası bir eğitimle yetişmiş olması gerekir. Bu nedenle öğretmen yetiştirmede disiplinler arasıyla özendirilecek derslere daha çok yer verilmelidir. Günümüzde, Türkçe eğitimi bölümlerinin bunu sağladığını söylemek güçtür.
- Türkçe derslerinin disiplinler arasıyla uygun yürütülmesi; çok yönlü, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen bireyler yetişmesine olanak sağlayabilir.
- Türkçe dersi, birçok dersle zaten etkileşim içindedir. Ancak disiplinler arası bir etkileşim olabilmesi için, doğal ve rastlantısal olan etkileşimin bilinçli bir biçimde ele alınması gerekir.
- Türkçe öğretiminin disiplinler arası olanaklarını geliştirebilmek için diğer derslerle zamansal koşutluğun kurulması öncelikli koşuldur. Bunun için öğretim programları gözden geçirilmeli, yeni programlar disiplinler arası ilişkiler hesaba katılarak hazırlanmalıdır.
- Eğitimin vazgeçilmezi olan ders kitapları, diğer ders kitaplarıyla etkileşim ve işbirliği içinde hazırlanırsa disiplinler arasıyla temeli kuvvetlendirilebilir.
- Türkçe eğitiminin disiplinler arasıyla netleştirmek için her şeyden önce bu disiplin alanının öğretimsel aşamalılığını belirginleştirmek koşuldur. Günümüzde Türkçe eğitiminin belki de en önemli sorunu, öğretimde düzeye uygunluğun belirgin olmaması ve öğretimsel koşutluğun dizgeleştirilmemesidir.
- Belirli bir programa bağlı olmayan, sistemsiz bu koşullar altında bile, öğretmenler disiplinler arasıyla uygulayabilirler. Bunu sağlamak için öğretmenler, diğer öğretmenlerle eşgüdüm içinde

çalışmalıdır. Böylelikle eğitim sistemindeki genel alışkanlığın tersine, değişim bu kez alttan üste doğru yönelmiş olur.

- 2013 yılından itibaren KPSS’de alan sorularının ağırlıklı olması, disiplinler arası yaklaşımı ve gelişimi tehlikeye sokabilir. Dershaneciliği daha da özendirir ve hatta eğitim fakültelerini bir tür dershaneye dönüştürebilir.

Kaynakça

- Akgün, S. (2008). *Fen Bilgisi Öğretiminde Laboratuvar Kullanımının Öğrencilerin Başarılarına Disiplinlerarası Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Aksoy, O. (2011). *İlköğretim 6. Sınıf İngilizce ile Fen ve Teknoloji Programlarına Yönelik Disiplinlerarası Uygulama Sonuçları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alp, E. (2010). *Disiplinlerarası Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Olasılık Konusundaki Akademik Başarılarına ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Angın Savaş, R. (2010). *Disiplinlerarası Sanat Etkileşiminin Seramik Sanat ve Eğitimine Etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arslan, M. ve Gürsoy, A. (2008). Rol Yapma ve Drama Etkinlikleriyle Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyonun Sağlanması. *Ege Eğitim Dergisi*. (9), 109-124.
- Arslantaş, B. (2006). *İlköğretim 4. Sınıf Beden Eğitimi Dersi Futbol Temel Becerilerinin Disiplinlerarası Öğretim Yaklaşımına Göre Öğretiminde Model Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arslantaş, S. (2012). *Disiplinlerarası Yaklaşımın Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanmasının Etkiliği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arslantaş, S. (2013). İlköğretim 4. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Disiplinlerarası Yaklaşım Göre Yapılan Öğretimin Öğrencilerin Derse İlişkin Tutumlarına Etkisi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (2), 1-13.
- Aybek, B. (2001). Disiplinlerarası (Bütünleştirilmiş) Öğretim Yaklaşımı. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (3), 1-7.
- Aydın, G. ve Balım, A. G. (2005). Yapılandırmacı Yaklaşım Göre Modellendirilmiş Disiplinlerarası Uygulama: Enerji Konularının Öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, (38/2), 145-166.
- Aytaş, G. (2013). Eğitim ve Öğretimde Alternatif Bir Yöntem: Yaratıcı Drama. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (12), 35-54.
- Çıray, F. (2010). *İlköğretimde Disiplinlerarası Anoloji Tabanlı Öğretimin Öğrencilerin Öğrenme Düzeyleri Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çimen, S. (2002). *Lise Ekoloji Konularının Disiplinlerarası Öğrenci Merkezli Öğretimin Başarıdaki Rolü*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Deliler, A. (2005). *Sanat Eğitiminde Disiplinlerarası Yaklaşımlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dervişoğlu, S. (2003). *Ortaöğretim Biyoloji Eğitiminde Disiplinler Arası Öğretim Yaklaşımının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Duman, B. ve Aybek, B. (2003). Süreç-Temelli ve Disiplinlerarası Öğretim Yaklaşımlarının Karşılaştırılması. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (11), 1-12.
- Er, A. (2003). Drama ve Dil Öğretimi: Dramanın Sözlü Dil Öğretimine Etkisi. *KKEFD*. (8), 246-254.
- Gökten, G. (2002). *Disiplinler Arası Uygulama Alanı Olan Biyoteknolojinin Kimya Eğitiminde Yeri ve Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Güneş, N. (2007). An Analysis of the Revised English Curriculum for Primary School Grade 4 from a Cross-Curricular Standpoint: Compatibility with the Social Sciences Curriculum. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güney, D. (2012). *İnşaat Mühendisliği Eğitiminde Disiplinlerarası Çalışma Eksikliğinin Giderilmesi*.
http://www.imoantalya.org.tr/imo_antalya_semp2009/files/31.pdf Erişim Tarihi: 26.12.2012
- Gürkan, T. ve Gökçe, E. (1999). Eğitim Programlarını Bütünleştirmenin On Yolu. (Educational Leadership , Robin Fogarty'den özet çeviri). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt: 32, Sayı: 1-2, s. 29-39.
- Kara, Ö. T. (2009). Türkçe Derslerini Yaşamla Buluşturan Bir Yöntem: "Drama". *Bilimin ve Aklın Aydınlığında Eğitim*. (111), 16-19.
- Maden, S. (2010). Türkçe Öğretiminde Drama Yönteminin Gerekliliği. *TÜBAR*. (27), 503-519.

- Maden, S. (2011). Türkçe Öğretiminde Drama Yönteminin Kullanımı İle İlgili Sorunlar. *Adyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (6), 107-122.
- MEB (2006b). *Sosyal Bilgiler Dersi 6 ve 7. sınıflar Programı*. MEB: Ankara.
- MEB (2006c). *Türkçe Dersi (6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. MEB: Ankara.
- MEB (2006d). *Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 8. Sınıf Programı*. MEB: Ankara.
- MEB (2007). *İlköğretim Düşünme Eğitimi Dersi (6, 7 ve 8. Sınıf) Öğretim Programı*. MEB: Ankara.
- Özkök, A. (2004). Disiplinler Arası Yaklaşımına Dayalı Sanat Eğitiminin Yaratıcı Problem Çözme Becerisine Etkisi ve Bir Model Önerisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özkök, A. (2005). Disiplinler Arası Yaklaşımına Dayalı Yaratıcı Problem Çözme Öğretim Programının Yaratıcı Problem Çözme Becerisine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 159-167.
- Özkök, A. (2009). Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Disiplinlerarası Yaklaşım. *11. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 11-13 Şubat 2009, Harran Üniversitesi-Şanlıurfa, 477-480.
- Susar Kırmızı, F. (2008). Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin tutum ve Okuduğunu Anlama Stratejileri Üzerindeki Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (23), 95-109.
- Şahbaz, N. K. ve Çekici, Y. E. (2012). Disiplinler Arası Bir Disiplin Olarak Türkçe Eğitimi. *Turkish Studies*, (7/3), 2367-2382
- Şimşek, T. ve Topal, Y. (2006). Türkçe Eğitiminde Drama ve Özgün Uygulama Örnekleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (7/1), 277-297.
- Turna, Ö.; Bolat, M. ve Keskin, S. (2012). *Disiplinlerarası Yaklaşım: Müzik, Fizik, Matematik Örneği*.
http://kongre.nigde.edu.tr/xufbme/dosyalar/tam_metin/pdf/2292-28_05_2012-12_44_31.pdf
Erişim Tarihi: 26.12.2012
- Tüm, G. (2010). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Drama Tekniğinin Rolü. *Turkish Studies*. (5/3), 1989-1920.
- Üstüner, Ö. (2007). Disiplinler Arası Sanat ve Sanat Eğitimine Etkileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yarımca, Ö. (2011). Disiplinler Arası Yaklaşımına Dayalı Bir Durum Çalışması. *Akademik Bakış Dergisi*, (25), 1-22.
- Yıldırım, A. (1996). Disiplinler Arası Öğretim Kavramı ve Programlar Açısından Doğurduğu Sonuçlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (12), 89-94.

Extended Abstract

The purpose of this study is to define the interdisciplinary opportunities which will be beneficial, in parallel with current education expectations, in education of Turkish in theoretical context. Through this study to improve basic language skills (reading, listening, speaking and writing) interdisciplinary relations that can be constructed are explained. Consolidating the applicability to life of Turkish education; offering opportunities to improve creative, critical and multi-dimensional thinking with Turkish education are among the sub objectives of this study. For these objectives set out in the article, here are some courses and explained that can be studied in determined coordinated with Turkish courses. English, social sciences, revelation history of Turkish Republic and Kemalism, science and technology, music, visual arts, information technology, drama, education of thinking and media education courses are among the courses that are dealt in this study. Interdisciplinary suggestions are developed for these courses.

One of the most important objectives of teaching by interdisciplinary is to make the students acquire thinking in a multi-dimensional way. In the process of student's creative and critical thinking and deciding accordingly, their ability to combine the knowledge in different kinds of fields has nowadays gained great importance. Among the most important qualities of teaching interdisciplinary (Yıldırım, 1996: 1), it counts on multi-dimensional thinking which is the ability of thinking and evaluating by combining different kinds of disciplines.

Interdisciplinary approach provides an opportunity for students to discover the relations between the disciplines. That makes it possible for students to understand how those disciplines are related to real life. Moreover, interdisciplinary teaching develops the ability of students to think creatively and critically and their ability of problem-solving (Özkök, 2005: 160). Thus, interdisciplinary teaching acquires students with multi-dimensional point of view. At the same time, it also encourages to think creatively and critically in education process.

Multi-dimensional thinking, creative thinking and critical thinking, all of which discipline-based teaching ignores, are among the basic assertions of interdisciplinary teaching. Aybek (2001: 1), tells his opinion as: Interdisciplinary (disciplines that are combined) teaching is an approach in which it helps students concentrate on thinking in level of analysis, synthesis by means of concepts. It has been expressed that students should be able to acquire interdisciplinary view of point in Turkish education programs in primary school at 6th, 7th and 8th grades. Also, it has been stressed out that courses needed to be studied by having connections with other disciplines in Turkish education programs. Interdisciplinary courses are: Health Culture, Initiative Course, Human Rights and Citizenship, Developing Career Conscious, Special Education, Guidance and Physical Consultation, Sport Culture and Olympic Training, Avoiding Disaster and Living Safe (MEB, 2006).

There have been many works on interdisciplinary education in terms of both theory and practical discourse. The concept of interdisciplinary has been subject to many researches in courses, such as; Physical Education (Look at: Arslantaş, 2006), science (Look at: Aydın ve Balım, 2005; Akgün, 2008; Çıray, 2010), biology education (Look at: Dervişoğlu, 2003; Çimen, 2002), chemistry education (Look at: Gökten, 2002), music education (Look at: Turna, Bolat, Keskin, 2012), art education (Look at: Özkök, 2004; Deliler, 2005; Üstüner, 2007; Angın Savaş, 2010; Yarımca, 2011; Arslantaş, 2012), mathematics education (Look at: Alp, 2010), foreign language education (Look at: Güneş, 2007; Aksoy, 2011) and even civil engineering education (Look at: Güney, 2012). However, there has been no works on Turkish education regarding interdisciplinary qualities. Turkish education is so suitable to interdisciplinary teaching that benefiting from this will mostly contribute to literature of Turkish education. In this aspect, the study is important. Moreover, by showing the opportunities of interdisciplinary in Turkish education, it may be useful for Turkish teachers and education programmers in planning and applying education. In order to do that, some courses which can be studied coordinately with Turkish course are determined and it is tried to explain the opportunities of interdisciplinary.

Through this study, in improving basic language skills, it aims to make the interaction systematic between Turkish education and other disciplines. There are some suggestions below:

- To teach in interdisciplinary way, firstly, Turkish teachers need to graduate with interdisciplinary training from university. For this reason, there should be more emphasis on interdisciplinary courses while training teachers.

- Turkish course is already in interaction with other courses. But, to be interdisciplinary interaction, interaction that occurs naturally is needed to be dealt with consciously, to improve the opportunities of interdisciplinary in Turkish teaching.
- It is necessary that there should be timing cooperation between Turkish teaching and other courses. In order to do that, all teaching programs should be revised.
- Course books, which are indispensable in education, should be prepared in co-ordination and interaction with other course books. It is necessary for providing interdisciplinary.
- To determine the interdisciplinary of Turkish education, firstly, it is obligatory to determine the teaching progressivity of this discipline.
- Even under these conditions, teachers can apply interdisciplinary. But, teachers should work in coordination.